

Aandachtspunten visiebrief internationalisering ESN, NWS, LSVb & ISO

Internationalisering kan absoluut van meerwaarde zijn in het hoger onderwijs, echter gaat dat niet vanzelf. Het is volgens Erasmus Student Network Nederland (ESN), Nederlandse Wereldwijde Studenten (NWS), de Landelijke Studenten Vakbond (LSVb) en het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO) daarom zaak om in de visiebrief van de Minister over internationalisering ten minste de volgende punten te behandelen;

- **Verantwoord internationaliseren**

- Strategie en visie op opleidingen/facultair of domein en instellingsniveau
  - Verantwoorde en kwalitatief hoogwaardige internationalisering kan alleen plaatsvinden op basis van een heldere visie en strategie die past bij de instelling. Op alle niveaus binnen een instelling zou het gesprek hierover moeten worden gevoerd met studenten en docenten.
- Kwaliteit
  - **Verengelsing**
    - **Instemming opleidingscommissie:** Het verengelsen van een opleiding kan alleen plaatsvinden als er intern voldoende draagvlak is en als er een gedegen implementatieplan is goedgekeurd door de opleidingscommissie.
    - **Borgen Engelse taalvaardigheid:** Instellingen zijn verantwoordelijk voor het niveau Engels van docenten én studenten. Docenten zouden ten minste aantoonbaar C1 niveau moeten beheersen op alle competenties, om les te mogen geven in het Engels. Het niveau Engels waarmee scholieren respectievelijk HAVO en VWO verlaten is onvoldoende om een opleiding in het hoger onderwijs te volgen. Instellingen moeten zorg dragen dat de alle docenten en studenten op hoog niveau Engels beheersen, anders gaat de nuance in de interactie verloren die van essentieel belang is.
    - **Voldoende Nederlandstalig aanbod:** Niet voor alle studenten is studeren mogelijk, wenselijk of vanzelfsprekend. Daarom moet er binnen elke sector voldoende volledig Nederlandstalig aanbod blijven bestaan.
    - **International classroom:** Een international classroom kan alleen waarde toevoegen als deze divers is. Instellingen moeten zich daarom inzetten om deze international classroom zo divers mogelijk te maken, bijvoorbeeld door strategische marketing.
    - **Didactische vaardigheden docenten:** Het lesgeven in een international classroom is dermate anders dan het lesgeven voor een uitsluitend Nederlandse groep dat docenten hiervoor aanvullend moeten worden geschoold.
    - **Evalueren:** De keuze voor het Engels als voertaal is niet vanzelfsprekend en de uitvoering verloopt niet altijd goed. Daarom zou dit aspect, idealiter jaarlijks, worden geëvalueerd in de opleidingscommissie.
- Balans
  - **Uitgaande mobiliteit stimuleren:** Het volgen van een opleiding in het buitenland over het algemeen significant bij aan persoonlijke ontwikkeling en intellectuele uitdaging. In het kader van de Nederlandse 'kenniseconomie', is het essentieel om uitgaande

mobilititeit in het hoger onderwijs actief te stimuleren en een beleid te formuleren dat staat voor bewuste en kwalitatieve internationalisering. De volgende punten spelen daarin een belangrijke rol

- **Voorlichting en alumni** : Het is van groot belang dat middelbare scholieren en studenten op de hoogte zijn van hun opties voor het vervolgen van hun studies – niet alleen binnen Nederland, maar ook daarbuiten. Veel scholieren en studenten worden niet goed geïnformeerd over de opties van studeren in het buitenland en de meerwaarde daarvan.
- **Faciliteren gezamenlijk alumninetwerk**: De meerderheid van de Nederlandse studenten die in het buitenland heeft gestudeerd, komt na de studie terug om in Nederland te werken. Om ervoor te zorgen dat deze Nederlandse studenten met waardevolle buitenlandervaring makkelijk met elkaar in contact kunnen komen en blijven, is het van belang om een gezamenlijk alumni-netwerk te faciliteren. Het vergroten van netwerk mogelijkheden zorgt voor meer cohesie onder de Nederlandse studenten met internationale ervaring, interesse en ambitie en biedt de mogelijkheid om deze doelgroep makkelijker te bereiken via een gecentraliseerd platform. NWS werkt op dit moment samen met Nuffic om een alumni-netwerk op te zetten voor Nederlandse studenten die in het buitenland hebben gestudeerd in het kader van HAN (Holland Alumni Network - Nuffic), door het opzetten van een lokale alumnivereniging in Nederland.
- **Uitbreiden en flexibiliseren leenmogelijkheden**: Voor Nederlandse studenten die een opleiding volgen aan een buitenlandse instantie ligt het collegegeld vaak vele malen hoger dan in Nederland. Het uitbreiden van de leenmogelijkheden zou daarom een belangrijke stap zijn naar een reductie van een van de grootste barrières voor studeren in het buitenland – namelijk de financiering van de opleiding. Ook zijn de betalingsvoorwaarden en -termijnen voor het collegegeld meestal anders dan in Nederland. Het flexibiliseren van de leengelden is een relatief makkelijke en weinig ingrijpende oplossing voor dit probleem. Er is al significante vooruitgang geboekt op deze twee punten; toch moet het belang van de uitbreiding en flexibilisering van de leenmogelijkheden nogmaals onderstreept worden.
- **Verhogen beschikbaarheid beurzen**: De financiering van buitenlandse opleidingen is voor veel studenten die in het buitenland willen studeren een groot probleem. Het gebrek aan financieringsmogelijkheden buiten de leenmogelijkheden van de overheid speelt hierin een belangrijke rol. Informatie over studiebeurzen is vaak moeilijk te vinden, is over het algemeen niet gecentraliseerd, en private fondsen hebben geen gestandaardiseerd proces of uniforme eisen voor het verstrekken van beurzen. Het stimuleren van beschikbaarheid van beurzen is een belangrijke manier om de uitgaande mobiliteit te stimuleren.
- **Andere vormen van mobiliteit**: Er zijn meer mogelijkheden voor mobiliteit dan de standaardmogelijkheden. Om alle studenten een kans te bieden is het belangrijk om bijvoorbeeld ook kortere mobiliteitsperiodes, blended, online en virtuele mobiliteit te stimuleren.
  - **Stimuleer joint- en dubbele degrees**: Voor studenten zijn joint- en double degrees relatief laagdrempelige manieren om een langere periode in het buitenland te studeren met de zekerheid van de kwaliteit van een Nederlandse instelling.

- Studiepuntmobiliteit
  - **Mobiliteitsvenster:** Studenten moeten zonder studievertraging op te lopen een periode in het buitenland kunnen studeren. Elk programma zou daarom een mobiliteitsvenster moeten hebben.
  - **Samenwerking instellingen:** Niet elke student kan op dit moment naar elke buitenlandse instelling, terwijl een andere een instelling in Nederlands daar soms al mee samen werkt. Door samen te werken op dit punt krijgen studenten meer keus.
  - **Beurzen:** Het mobiliteitsprogramma Erasmus+ is lang niet voldoende om alle studenten die een periode in het buitenland willen studeren een beurs te geven, dit zorgt voor ongelijkheid op het gebied van studiepuntmobiliteit. Het kan niet zo zijn dat alleen studenten met een betere sociaal economische positie hier gebruik van kunnen maken, zorg dat erop instellingsniveau voldoende beurzen beschikbaar zijn, ook voor uitwisselingen buiten de EU.
  - **Informatie:** Begin vroegtijdig met de voorlichting over de mogelijkheden om in het buitenland te studeren, sommige groepen studenten hebben meer tijd nodig om zich hierop voor te bereiden.
    - **Stage:** Mogelijkheden om stage te lopen in het buitenland worden, met name in het WO nog onvoldoende benut, instellingen kunnen meer doen om ook deze vorm van mobiliteit te bevorderen.
- **(Eerlijk) Vestigingsklimaat realiseren**
  - Integratie
    - **Internationale bubbel doorbreken:** Met de stijging van inkomende diplomabiliteit, groeit de vraag naar goede integratie van Internationale studenten. Internationale studenten die voor een volledige opleiding in Nederland verblijven, vinden het belangrijk om onderdeel te worden van de Nederlandse samenleving. Ook vanuit economisch perspectief is dit belangrijk, omdat een goede integratie de kans dat studenten zich na hun opleiding vestigen in Nederland laat toenemen. Momenteel wordt er in het studentenleven nog een sterke splitsing gemaakt tussen Nederlandse en Internationale verenigingen. Daarom is het belangrijk dat organisaties en projecten die de integratie vergroten gestimuleerd worden.
    - **Taalvaardigheid:** Een basisvereiste voor een geslaagde integratie is de beheersing van de Nederlandse taal. Een aantal hoger onderwijsinstellingen bieden taalcurssussen aan voor inkomende studiemobiliteit in lijn met het Erasmus Charter, maar voor diplomabiliteit is dit minder gangbaar. Voor deze groep is het belang van taalcurssussen juist groter dan voor studenten die tijdelijk in Nederland verblijven. Idealiter bestaan er ook mogelijkheden om binnen de hogeschool of universiteit cursussen te volgen (bijvoorbeeld in de vrije ruimte) waar studiepunten voor behaald kunnen worden, zorg dat dit ook tijdens het Zoekjaar mogelijk blijft. Taalinstituten vragen vaak hoge prijzen voor Nederlandse taalcurssussen, waardoor niet alle internationale studenten de financiële mogelijkheden hebben om Nederlands te leren.
  - Huisvesting
    - **Andere woonwensen:** Internationale studenten hebben andere woonwensen dan Nederlandse studenten. Ze hebben vaak niet de mogelijkheid om lang naar een kamer te zoeken en zijn ook vaak specifiek op zoek naar een gemeubileerde kamer.
    - **Kamertekort:** Het kamertekort in Nederland is al groot, maar specifiek voor internationale studenten is deze nog groter. Dit werkt onwenselijke situaties in de hand.

Zo ontstaat er discriminatie en maken verhuurders misbruik van de relatief zwakke positie van de internationale studenten. Een internationale student heeft namelijk vaak geen andere mogelijkheid om ergens anders in Nederland te wonen. Om dit op te lossen moet er ten eerste worden bijgebouwd. Ten tweede moeten er duidelijkere afspraken tussen onderwijsinstellingen, gemeenten en studentenhuysvesters gemaakt worden

- **Informatievoorziening:** De ontbrekende kennis van het Nederlandse huurrecht en kennis over de Nederlandse huurmarkt in het algemeen verergert dit vaak. Zo zitten internationale vaak vast aan contracten die ze niet kunnen opzeggen, wat helemaal niet mag.. Het zou dan ook niet moeten mogen om meer internationale studenten aan te trekken dan dat er kamers beschikbaar zijn.

o Positie internationale studenten

- **Extra kosten:** Internationale studenten worden door de hoge onderwijsinstellingen in sommige gevallen op hoge kosten gejaagd. Dit zijn bijvoorbeeld kosten die gemaakt moeten worden om aan de toelatingseisen te voldoen (taaltoetsen). Daarnaast betalen internationale studenten vaak meer voor hun huisvesting en openbaar vervoer in vergelijking met Nederlandse studenten. Ook hanteren sommige instellingen regelgevingen rondom het kunnen aantonen van voldoende financiële middelen voor het verkrijgen van een visa.
- **Minder mogelijkheden voor inkomsten:** Internationale studenten hebben minder mogelijkheden om aan inkomsten te komen. Zo hebben ze bijvoorbeeld in zeer beperkte mate recht op reisproducten of leningen, waar Nederlandse studenten wel recht op hebben. Daar komt bij dat het erg lastig is voor Internationale studenten om een bijbaan te vinden, omdat ze vaak de Nederlandse taal onvoldoende beheersen.
- **Inclusiviteit:** De slechtere financiële positie van Internationale studenten die beschreven is in de twee voorgaande punten, zorgt ervoor dat slechts een beperkte groep buitenlandse studenten de mogelijkheid heeft om naar Nederland te komen. Dit gaat ten koste van de inclusiviteit en diversiteit van de inkomende mobiliteit, omdat Internationale studenten veel financiële middelen moeten hebben om in Nederland te kunnen studeren.
- **Stages:** Inkomende mobiliteitsstudenten die in Nederland zijn voor een stage lopen vaak tegen problemen aan, terwijl er geen vangnet bestaat voor deze groep. Ze zijn niet verbonden aan een hoger onderwijsinstelling, wat voor de meeste studenten hun directe support systeem is. Een bijkomend gevolg hiervan is dat deze groep niet goed in beeld is. Het is daarom belangrijk om zicht te krijgen op deze groep en de mogelijkheden voor ondersteuning te onderzoeken.
- **Vertegenwoordiging en extracurriculaire activiteiten:** Het is vaak lastig voor internationale studenten om deel te nemen aan bijvoorbeeld de medezeggenschap. Het is belangrijk dat deze studenten zich vertegenwoordigd voelen of de kans krijgen zelf hierin te participeren.